

Blanka Sawruková

Sociální služby pro seniory v okrese Chomutov

Volba tématu:

Téma povaha, obsah a forma péče o seniory patří k velmi diskutovaným otázkám současnosti. Diplomantka si téma zvolila, protože se seniory aktuálně pracuje a má zkušenosti se sociální prací v okrese Chomutov. Téma je dobře zvolené.

Struktura práce:

Práce je standardně členěná na teoretickou a výzkumnou část.

V teoretické části se diplomantka ve čtyřech kapitolách zabývá pojetím stáří, potřebami seniorů, péčí o seniory a sociálními službami pro ně.

V dalších čtyřech kapitolách se zabývá sociální prací se seniory v okrese Chomutov. Začíná geopolitickým popisem okresu, definuje cíle výzkumného šetření, metodou dotazníkového šetření zjišťovala potřeby a končí popisem sociálních služeb v okrese v členění podle obcí a podle typů služeb.

Práci uzavírá závěrečnou kapitolou.

Hodnocení:

První kapitolu opírá o práce Haškovcové, Kalvacha, Hartla/Hartlovou, Gruse, Muhlpachera a materiály Světové zdravotnické organizace. Je to poměrně solidní přehled názorů, kterému lze vytknout jen to, že zde nerozlišuje stáří a nemoc jako dvě samostatné sociální události, ta první je přirozená a biologickým dovršením života, ta druhá je patologická a nemusí nezbytně stáří doprovázet. O tom píší autoři, ze kterých diplomantka nevycházela.

Druhá kapitola je věnována potřebám seniorů. Autorka vychází z teoretického třídění Maslowa. Popis konkrétních potřeb seniorů opírá o práce Pichauda a Thureauové. Opomíjí práce českých autorů. V této části postrádám např. zmínku o ztrátě sociální komunikace, způsobené odchodem do důchodu, která je často významnější než fyziologické změny. Obecně víme, že urychluje duševní sešlost.

Třetí kapitola popisuje péči o seniory, kterou autorka dělí na péči v rodině, zdravotní péči, sociální péči (citováním § 38 zákona o sociálních službách) a samostatnou péči o sebe sama. Postrádám zmínku o dnes hojně se šířící solidární soužití seniorů (sousedí, party, atd.), které prodlužují socio-psychickou samostatnost seniorů.

Ve čtvrté kapitole autorka popisuje sociální služby. Jde o standardní popis, který opírá o zákon o sociálních službách, aniž by se pokusila identifikovat, které služby jsou vhodné pro seniory. V popisu financování sociálních služeb se omezila na půlstránkové konstatování, opřené o Matouška. Opomíjí nedávnou kritickou práci Průši a Víška o financování sociálních služeb.

Praktická část začíná geo-demografickým popisem Chomutova, ve kterém postrádám jakoukoliv zmínku o ekonomické síle tohoto okresu a finanční soběstačnosti regionálních samospráv, což je pro posuzování dostatečnosti sociálních služeb velmi důležité. Musí se zodpovědět otázka zda „region má na víc než na to co poskytuje?“ nebo na to nemá. Jinak jsou naše úvahy o dostatečnosti sociálních služeb pouhou spekulací. Postrádám i regionální rozložení seniorů, které je důležité pro hodnocení dostatečnosti sociálních služeb v okrese.

Sociální šetření autorka založila na dvou otázkách: (i) Je v okrese Chomutov dostatek sociálních služeb pro seniory? a (ii) Jsou senioři o sociálních službách dostatečně informováni? Jako metodu výzkum si zvolila dotazníkové šetření s otevřenými otázkami. Otázka č. 5 je dosti naivní a lze předem odhadnout odpovědi. Ptala se jen sociálních pracovníků, nikoliv seniorů a jejich rodin, které by mohli mít kritičtější názory na dostupnost sociálních služeb v chomutovském okrese.

Následuje popis sociálních služeb (kapitola 8). Autorka se omezila na reprodukci informací z registru (mechanický opis registru je na 11 stranách, v části 8.1 a 8.2, tj. 27% textu po odečtení povinných náležitostí jako je úvodní stránka, obsah, atd.). Z těchto 11 stran autorka na jedné stránce vyvozuje obecně známé závěry jako, že sociální služby jsou soustředěny převážně ve městech.

V závěru dostatečně neodpovídá na položené otázky. O tom, zda jsou senioři dostatečně informováni o sociálních službách se tázala těch, kdo takové informace mají poskytovat, nikoliv těch, kdo takové informace potřebují. Chybí demografické údaje o geografickém rozložení kohorty nad 65 let, a proto nelze ani zhodnotit zda

Prof. JUDr. Igor Tomeš, CSc., oponentní posudek

služeb je dost, když vlastně nevíme ani kolik je potřebných seniorů a názory sociálních pracovníků v této věci lze předem předvídat.

Práce nelze hodnotit lépe než jako dobře. Diplomantka by měla v ústním podání doplnit aspoň demografické informace pro jednotlivé obce s rozšířenou působností a tak reálně zhodnotit adekvátnost sociálního vybavení v těchto obcích.